

ГАРАЩУК Діана

ад'юнкт кафедри криміналістики
та домедичної підготовки

Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

**ОРГАНІЗАЦІЯ ВЗАЄМОДІЇ СЛІДЧИХ, ОПЕРАТИВНИХ
ПІДРОЗДІЛІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ ТА
ПРИРОДООХОРОННИХ ОРГАНІВ ПРИ РОЗСЛІДУВАННІ
НЕЗАКОННОГО ЗАЙНЯТТЯ РИБНИМ ДОБУВНИМ
ПРОМИСЛОМ**

Взаємодія - це одна з форм організації розслідування. Взаємодія правоохоронних та інших державних органів і службових осіб під час розкриття і розслідування злочинів - це узгоджена діяльність різноманітних ланок однієї або кількох організованих систем, спрямована на досягнення спільної мети з найменшими затратами сил, засобів і часу [3, с. 429].

Взаємодія може відбуватись в межах певної системи, відомства або виходити за них. Разова взаємодія має місце при виконанні співробітником оперативного підрозділу одного доручення слідчого. Епізодична або тимчасова взаємодія передбачає неодноразове, але не постійне залучення слідчим працівників інших служб до участі у розслідуванні злочину. Постійна взаємодія здійснюється протягом всього досудового розслідування, та, як правило, закріплена у письмовій формі певним рішенням, наприклад, про створення слідчо-оперативної групи.

Найчастіше форми взаємодії розподіляють залежно від правової регламентації. Термін «взаємодіяти» використано в Кримінальному процесуальному кодексі України лише у статті 571 щодо створення і діяльності спільних слідчих груп. Проте КПК України слугує правовою основою для низки форм взаємодії, що витікають зі змісту його окремих статей.

Процесуальна взаємодія може здійснюватись у таких формах:

- 1) виконання оперативними підрозділами доручень слідчого про провадження слідчих (розшукових) дій;
- 2) допомога співробітників оперативних та інших підрозділів слідчому при провадженні окремих слідчих (розшукових) дій;
- 3) вжиття заходів по зупинених досудових розслідуваннях як самостійно слідчим, так і доручення розшуку підозрюваного оперативним підрозділом;
- 4) взаємодія слідчого зі спеціалістами, експертами.

Непроцесуальна взаємодія відрізняється окремими формами, що можуть охоплювати широке коло учасників. Найбільш типові з них:

- 1) робота у складі слідчо-оперативної групи (слід зазначити, що

кримінально-процесуальним законодавством не передбачено створення СОГ. У ст. ст. 38, 39 КПК йдеться про здійснення досудового розслідування слідчою групою (у ст. 571 КПК - спільною слідчою групою). Створення СОГ закріплено лише у підзаконних нормативних актах);

2) взаємодія зі співробітниками оперативних підрозділів має місце при спільній розробці версій, узгодженому плануванні слідчих (розшукових) дій та оперативно-розшукових заходів, зокрема, плануванні дій слідчого по реалізації оперативних даних; обговоренні формулювань питань особам, що будуть допитані з використанням негласно отриманої інформації тощо [2, с. 425-426].

О. В. Одерій, досліджуючи особливості розслідування злочинів проти довкілля визначає такі форми взаємодії:

а) відомча взаємодія у запобіганні, виявленні та розслідуванні злочинів цієї категорії;

б) міжвідомча взаємодія слідчого та оперативних підрозділів з природоохоронними (контролюючими) органами у сфері охорони довкілля та іншими державними органами під час виявлення й запобігання екологічним злочинам;

в) взаємодія слідчого з експертними установами та обізнаними особами в ході проведення досудового розслідування у кримінальних провадженнях про екологічні злочини;

г) взаємодія правоохоронних органів із громадськістю, засобами масової інформації у виявленні, розслідуванні та попередженні злочинів проти довкілля;

д) міжнародна взаємодія у сфері протидії екологічній злочинності [4, с. 310].

З метою забезпечення швидкого, повного та неупередженого досудового розслідування незаконного зайняття рибним добувним промислом уповноважена особа - прокурор, слідчий або дізнавач взаємодіє, як і з іншими органами та підрозділами Національної поліції України, так і з посадовими особами Державного агентства меліорації та рибного господарства України.

С. О. Книженко зазначає, що однією з умов ефективного розслідування екологічних злочинів є організація взаємодії слідчих із працівниками оперативно-розшукових і природоохоронних органів. Аналіз практики розслідування таких злочинів свідчить, що нагальна необхідність у взаємодії слідчого з оперативними підрозділами органів внутрішніх справ найчастіше виникає під час: 1) розшуку злочинця та його затримання; 2) установлення можливих свідків; 3) організації перевірки висунених версій. Під час розслідування екологічних злочинів застосовуються такі форми взаємодії слідчого з оперативними підрозділами органів внутрішніх справ, як спільний виїзд на місце події, сумісні планування й організація окремих тактичних операцій [1, с. 194].

Насамперед, взаємодія органів досудового розслідування з

оперативними підрозділами Національної поліції регламентована наказом МВС України № 575 від 07.07.2017 «Про затвердження Інструкції з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України в запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні». Основними формами взаємодії під час розслідування незаконного зайняття рибним добувним промислом слід відзначити, такі як:

1) виконання оперативними працівниками доручень слідчих (дізнавачів) про проведення слідчих (розшукових) дій в порядку ст. ст. 40-41 КПК України. Наприклад, з метою встановлення свідків та очевидців події, або у випадку коли особа, яка вчинила протиправне діяння не відома, здійснити заходи, щодо встановлення її місцезнаходження.

2) направлення на адресу органу досудового розслідування ініціативного рапорту з метою подальшого проведення обшуку. Наприклад, у випадку коли є достатня інформація, що особа, за місцем свого мешкання, або в будь якому іншому місці може зберігати: предмет злочинного посягання (незаконно виловлену рибу), знаряддя (сітки, електричні пристрої для лову і т.д.) або засоби вчинення кримінального правопорушення (човен).

Взаємодія з посадовими особами Державного агентства меліорації та рибного господарства України здебільшого здійснюється на початковому етапі досудового розслідування кримінальних правопорушень даної категорії під час проведення огляду місця події, коли слідчий (дізнавач) залучає до його проведення вказану посадову особи в якості спеціаліста з метою отримання консультативних знань з приводу зазначення точної породи риби, її кількості. Крім того посадова особа Державного агентства меліорації та рибного господарства України проводить оцінку збитків заподіяних внаслідок незаконного добування водних біоресурсів, згідно додатку № 1 до постанови Кабінету Міністрів України від 21 листопада 2011 року № 1209, надає у письмову вигляді слідчому (дізнавачу) розрахунок збитків, який в подальшому долучається до матеріалів кримінального провадження та, як свідчить слідча практика, на підставі нього проводиться судово-економічна експертиза для підтвердження визначення розміру шкоди.

Підсумовуючи, слід зазначити, що взаємодія органів досудового розслідування з оперативними підрозділами Національної поліції та з посадовими особами Державного агентства меліорації та рибного господарства України, як одна з форм організації розслідування, відіграє важливу роль для досягнення завдання кримінального провадження, оскільки діяльність слідчого (дізнавача) при розслідуванні вказаного протиправного діяння взаємопов'язана з зазначеними суб'єктами, які завдяки комплексу процесуальних та непроцесуальних форм взаємодії досягають результату.

Список використаних джерел:

1. Криміналістика : у 2 т. / за ред. А. Ф. Волобуєва, Р. Л. Степанюка, В. О. Малярової. Харків : ХНУВС, 2018. Т. 2. 312 с.

2. Криміналістика : підруч. / Чаплинський К. О. та ін. Дніпро : Ліра ЛТД, 2017. 480 с.
3. Криміналістика / за ред. В. Ю. Шепітько. Київ: Ін Юре, 2016. 640 с.
4. Одерій О. В. Теорія і практика розслідування злочинів проти довкілля : монографія. Харків : Діса плюс, 2015. 528 с.

ГОРОДОВИКОВ Олександр

курсант 3-го курсу, ННППФПНП,
Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ

Науковий керівник:

ПЛЕТЕНЕЦЬ Віктор,

професор кафедри криміналістики та
домедичної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
доктор юридичних наук, професор

**ВИКОРИСТАННЯ ЗНАТЬ ЛОГІКИ, ПСИХОЛОГІЇ, ПЕДАГОГІКИ
ТА ІНШИХ НАУК ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ І ПРОВЕДЕННЯ ДОПИТУ**

Допит – це слідча (розшукова) дія, яка має на меті зібрати показання від особи, яка володіє відомостями, що мають значення для розслідуваного кримінального правопорушення [4, с.352]. Задля ефективного проведення допиту важливим є застосування відповідних психологічних тактик, врахування індивідуальних особливостей особи, її психоемоційний стан, вміння реагувати на інформацію та взаємодіяти з нею. При цьому чітко встановлюється вплив таких наук як психологія, педагогіка, логіка, що дають змогу провести ефективний збір інформації без шкідливої вербальної дії на особу.

Особливості використання даних наук різного спрямування при підготовці та проведенні допитів потребують розгляду, що зумовлює актуальність нашого дослідження.

У даній науковій роботі окресленні особливості використання таких наукових дисциплін, як логіка, педагогіка психологія при підготовці та проведенні допитів.

Відповідно до черговості проведення допиту розрізняють первинний і додатковий. Залежно від процесуального становища допитуваного розрізняють допит: свідка; потерпілого; підозрюваного; обвинуваченого; експерта (на стадії судового розгляду). Особливим видом є одночасний допит двох чи більше вже допитаних осіб (ч. 9 ст. 224 КПК України)[2, с.88]. Кожен вид допиту має свою процесуальну регламентацію і тактично проводиться по-